

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра маркетингу

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

в.о. завідувача кафедри маркетингу

Красвоська О.Ю.

20 червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Журналістський фах: пресова журналістика»

Галузь знань 06 Журналістика
Спеціальність 061 Журналістика
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Ступінь бакалавр
Статус обов'язкова
Загальний обсяг 5 кредитів ЄКТС (150 годин)
Форма підсумкового
контролю
диференційований залік
Термін викладання 3-й семестр (1,2 чверті)
(повний термін навчання)

Мова викладання українська

Викладачі: доц. Гусак Наталя Анатоліївна

пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.

(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Журналістський фах: пресова журналістика»** для бакалаврів спеціальності 061 «Журналістика» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. маркетингу – Д.: НТУ «ДП», 2024. – 12 с.

Розробник – доц. Гусак Н.А.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма буде корисною для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Робочу програму погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 061 Журналістика (протокол № 6 від 20 червня 2024 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
6.1 Шкали.....	8
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у студентів компетентностей в сфері мультимедіа, що передбачає вміння застосувати відповідні технології для подання інформації у різних сферах життєдіяльності суспільства.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з визначеними загальними компетентностями, в результаті вивчення навчальної дисципліни «Мультимедійні комунікації», що є вибірковою дисципліною, яка спрямована на розвиток Soft Skills, студенти мають досягнути таких дисциплінарних результатів навчання:

Шифр ДРН	Програмні результати навчання, зміст
ДРН1	Застосовувати методи пошуку, систематизації, збереження інформації для різних типів контенту у мультимедійному середовищі
ДРН2	Вміти аналізувати конвергентні медіаповідомлення
ДРН3	Здобути практичні навички обробки й створення мультимедійного контенту
ДРН4	Розуміти роль мультимедійної журналістики в глобалізованому суспільстві, відповідальності журналіста, знати журналістські стандарти

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Відсутні.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня			
		Аудиторні заняття	Самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота
Лекційні	22	22		-	-	-	-
Практичні	22	22		-	-	-	-
Контрольні заходи	8		-	-	-	-	-
Разом	150	44	98	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ПРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Лекції	22
ДРН4	Організація роботи газетно-журнального видання Газетно-журнальні ЗМІ в світі, що змінюється. Сучасні умови роботи журналіста. Чинники, що визначають тип видання: мета, концепція, аудиторія видання. Типологія газетно-	2

	журнальних видань. Вертикальна та горизонтальна інформаційна ніша. Демографічні та соціальні характеристики аудиторії, що визначають тип видання. Додаткові фактори типологізації: територіальне охоплення, час виходу, періодичність, формат, належність до медіагруп, форма побутування. Головні тенденції типологічної системи ГЖВ.	
ДРН3	Норми, що регулюють діяльність друкованих ЗМІ Юридичні та етичні норми. Конституційні норми та Закони України, що регулюють діяльність друкованих ЗМІ ("Про інформацію", "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", "Про авторське право і суміжні права", "Про державну таємницю", "Про рекламу"). Автор та його права. Свобода слова. Цензура. Повнота та істинність повідомлень. Доступ до інформації і правила її збору. Акредитація. Інформаційний запит. Інформація заборонена до публікації. Спростування. Інформація про особу. Невтручання в приватне життя особи. Кримінальна відповідальність за наклеп і образу. Рекламна інформація. Кодекси журналістської етики та їх норми. Конфлікт інтересів.	2
ДРН1	Редакційно-видавничий процес Редакційний етап випуску номера видання. Редагування матеріалів. Друкарський етап випуску газети. Коректура. Розповсюдження газетної продукції: передплата, продаж, безкоштовне розповсюдження. Заходи промоуції видання.	2
ДРН2 ДРН4	Планування номера і пошук тем Довгострокове і короткострокове планування. Рубрики: постійні і варіативні. Поняття новини. Абсолютна і реципієнтська новизна. Проблема об'єктивності. Психологічні фактори сприйняття інформації. Цінність новини. Новинні фактори. «Жорсткі» та «м'які» новини. Календар нагадування й архів. Повторювані й циклічні теми. Особливий підхід до звичайних тем. Пошук ідей в мережі: новинні групи, блоги, пошукові машини, тематичні сайти, інші ЗМІ.	2
ДРН3	Сучасні методи діяльності журналіста Рационально-пізнавальний і художньо-образний підхід до дійсності. Традиційні методи: спостереження (просте та залучене – «метод маски»), експеримент, аналіз, індукція та дедукція, публіцистичного прогнозування, опитування, інтерв'ювання, робота з документами, упорядкування й типологізація фактів.	4
ДРН3	Пресова журналістика в умовах конвергенції медіа Конкуренція преси з іншими медіа. Сильні і слабкі сторони преси порівняно з телебаченням, радіо, інтернет-медіа. Переосмислення понять оперативність, близькість, важливість під впливом електронних ЗМІ. Збір та аналіз інформації в мережі (аналіз контенту, моніторинг соцмереж і форумів,	4

	відстеження серверів та власників ресурсів).	
ПР 10 ПР 18	Жанрова структура номеру: інформаційні жанри Вітчизняна та західно-європейська класифікація інформаційних жанрів. Вимоги, що висуваються до ІЖ: новизна, оперативність, актуальність, достовірність, 10 точність, неупередження, збалансованість, простота, простота, конкретність. Хроніка. Замітка та її різновиди (подієва, анонс, анотація, міні-рецензія, блицпортрет, міні-огляд, історія, порада). Інтерв'ю та його композиція. Гамбурзький ефект. Кореспонденція. Інформаційний звіт. Репортаж у вітчизняній та західній журналістиці. Експеримент.	2
ДРН2 ДРН4	Жанрова структура номера: Аналітичні жанри Кореспонденція в системі журналістської аналітики. Види кореспонденції: власне аналітична, критична, постановочна (проблемна), нарисова, кореспонденція-роздум, рекламна. Суть і призначення коментаря. Особливості форм відгуку на подію. Аналітичний прогноз як жанр. Дослідження як основа версії. Проблема, явище як основа статті. Різновиди статті: загальнополітична (публіцистична), передова, редакційна, аналітична, постановочна (проблемна), наукова, критична, дискусійна. Суть журналістського розслідування як жанру. Специфіка розуміння жанру у вітчизняній традиції та західній. Журналістське дослідження. Етапи журналістського розслідування. Огляд (тематичний, листів, друку). Оціночна сутність рецензії. Питання негативної рецензії	2
Контрольні заходи		
	Практичні заняття	22
ДРН4 ДРН2	Підготовка презентації відповідно до теми лекції	2
ДРН3	Виконання творчого завдання: написання історій	2
ДРН3	Розробка інфографіки за заданою темою.	2
ДРН2	Аналіз мультимедійних історій.	4
ДРН3	Робота з Big Data:пропозиція ідей використання великих даних	4
ДРН2	Аналіз лонгридів європейських провідних видань.	4
Контрольні заходи		
Разом		

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ				
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час контрольних заходів	комплексна	визначення середньозваженого результату поточних контролів;

практичні	захист практичних завдань	виконання завдань під час практичних занять	контрольна робота (ККР)	виконання ККР за бажанням студента
	захист самостійних завдань контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час самостійної роботи виконання завдання під час контрольних заходів		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати контрольну роботу, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань контрольної роботи повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів контрольної роботи має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання контрольної роботи визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання контрольної роботи може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 \cdot a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
-----------------	---	-----------------

Знання		
– спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
– спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; – здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; – здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60

Комунікація		
– зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: – правильна; – чиста; – ясна; – точна; – логічна; – виразна; – лаконічна. Комунікаційна стратегія: – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
– управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма	95-100

підходів; – відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; – здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-90
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях студенти повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365. При виконанні практичних та самостійних завдань студенти використовують графічний редактор Canva, відеоредактор Capcut.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

- Аньєс І. Підручник із журналістики. Київ: Києво-Могилянська академія, 2013. – 544 с.
- Вайшенберг З. Новинна журналістика. Київ: Академія Української Преси, 2011. – С. 131-145; 217-262.
- Василенко М. Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів в українській пресі / М. Василенко. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2006.
- Еверетт Д. Учебний посібник репортера. Київ : IREX ПроМедіа, 1999. – 22 с. 33
- Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і допов. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2012. – 352 с.
- Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика. К. : Вища школа. – 2007. – 231с
- Іванов Ю. Техніка оформлення газети. Київ : Знання, 2000. – С.9-157. 8
- Інтернет в роботі журналіста: Підручник / І.Шелудченко (упоряд. та адаптація). Ін-т масової інформації. – К.: 2003. – 71 с.

- Каппон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс: Професійний порадник / Пер. з англ. А.Іщенка. – К.: «Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – С. 124-147.
- Карпенко В. Газетні жанри як комунікативні форми журналістики / В.Карпенко. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2002.
- Картер М. Современный дизайн газет. Київ, 1999.- 17 с. Картер М. Як керувати редакцією газети/ Мішель А.Картер, Гілліан Кей; Національний інститут преси. Київ : IREX ПроМедіа, 1999. – 28 с.
- Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора в нових ЗМІ / Пер.з англ. А. Іщенка. – К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2007. – 324 с.
- Ла Рош В. Вступ до практичної журналістики: Навчальний посібник / За загал. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. – К.: Академія Української Преси, 2005. – 229 с.
- Миронов Ю. Основи рекламної діяльності / Ю. Миронов, Р.Крамар. Дрогобич: Посвіт, 2007. – 108 с

Допоміжні

- Василик Л.Є. Конвергенція та крос-медійність: дискурс термінологічної парадигми // Вісник Національного університету Львівська політехніка. Серія: Журналістські науки. 2017. Львів: Вид-во Львів. політехніки. № 1. С. 11-17Кросбі В. Що таке нові медіа? [Електронний ресурс] / В. Кросбі. – Режим доступу: http://rebuildingmedia.corante.com/archives/2006/04/27/what_is_new_media.php.
- Женченко М. Поняття мультимедіа, крос-медіа, трансмедіа у науковому дискурсі цифрової доби. Наукові записки Інституту журналістики, 2013. Том 4. Номер 67. С. 113-120
- Захарченко А. П. Інтернет-медіа: інтерактивний навчальний посібник для курсу «Підтримка сайту». Тернопіль : Крок, 2014. 198 с.
- Чабаненко М. Інтернет-ЗМІ як складова частина системи засобів масової інформації України : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 183 с.